

Denne kolonnen er forbeholdt sensorane	Skriv her. Bruk ikke blyant. Ved feilskrift - bruk overstrykning.
	Oppgåva nr. 4
	1.0
	I denne oppgåva vil eg byggja på Otto Laurits Fuglestad's bok "Samspel og motspel". Fuglestad hentar m.a. inspirasjon frå tidlegare norske forskingsarbeid (Hoem, 1979) og (Mehlin Olsen, 1989). Dessutan hentar han inspirasjon frå semiotikken og frå granskingar innanfor fleire fagområde.
	I semiotikken skil ein mellom innhald og uttrykk. Eit uttrykk er ikkje eintydig. Det kan tot tolkast på mange fleire ulike måtar i dei fleste tilfelle. Det nøytrale ordet katt kan tolkast ei ulikt av ulike personar. DEI Dei som mislikar kattar kan assosiera ordet katt med kloring, og dei som likar kattar kan assosiera ordet med ein katt som maler.
	I ein undervisningssamanheng har a mange lærarar eit normativt fokus. Dei ty tek utgangspunkt i læreplan læreplanar og i det som elevane skal læra. Mykje av den skulle skuleforskingi som er utford tek og utgangspunkt i ei dette normative perspektivet. Men når ein skal finna ut kva som eigenleg skjer i klasseromet må ein skifta fokus, og tenkja deskriptivt. Samhandlingsperspektivet 3 fører med seg seg at ein ser på korleis undervisningi er, og ikkje korleis ho bør a arta seg. Skal elevane læra noko, må læraren ikkje berre presentere eit lærestoff. Læraren må forvissa seg om at elevane legg det same i dei symboli eller dei kodane som kan liggja ei i det levane elevane skal læra læra. Gjennom ei ei s ei samhandling forhandlingar /diskusjon med elevane kan læraren finna ut om dei legg det ei same innhaldet i eit omgrep, eit spørsmål e.l. som han.

Antall ark tilsammen
(påføres første side)Dato 12.12.1996Side nr. 2Denne kolonnen er
forbeholdt sensorene

Skriv her. Bruk ikke blyant. Ved feilskrift - bruk overstrykning.

2.0

Gjennom feltforskning ved ein ungdomsskule peikar Otto ~~Frank~~ Laurits Fuglestad på ~~korleis~~ korleis rollemønsteret mellom lærar og elev kan endra seg under temadagar og prosjektarbeid og gjennom skulekjøkenfaget og handarbeidsfaget ~~men~~ m.fl.

I vanlege undervisningssamanhengar i teoretiske fag var tilhøvet mellom lærar og elev prega av at lærarrolla representerte foreldre-generasjonen, medan elevane var i rolla som born. Men på temadagane og i skulekjøken- og handarbeidsfaget var tilhøvet mellom elev og lærar prega av å vera meir jambyrdig. I sume høve kunne elevane og lærarane ~~glida~~ *glida* heilt over i likeverdige rollor. Dei vart arbeidarar som arbeidde fram eit prosjekt saman.

Denne observasjonen må etter mitt syn ha overføringsverdi. Når elev og lærar kan koma ut av relasjonen barn-vaksen, vil det vera lettare å finna ~~si~~ felles haldepunkt. I ein del tilfelle vil ~~de~~ elevane i dag kunna ha like stor eller større kunnskap enn lærarane. Mange ~~de~~ elevar har t.d. stor kunnskap om datateknologien. Dette ~~kan~~ kan vera med å bryta ned barn-vaksen relasjonen. Men ~~der~~ det er langt frå alltid at elevar og lærarar kan vera i jambyrdige rollor. Læraren har det overordna ansvaret for ~~alle~~ at alle elevane lærer det dei skal.

Denne påpeikingi av korleis rollemønsteret mellom elev og lærar kan endra seg høyrer innunder det Fuglestad vil kalla for samspel. Han ~~opererer~~ ~~og~~ og med eit omgrep han kallar motspel. Motspel referer til det som skjer når undervisningi ikkje fungerer slik ~~lærara~~ læraren vil eller har ~~planlat~~ planlagt. I slike situasjonar må læraren forhandla med elevane. Forhandlingane kan taka sikte på å koma fram til noko som er til felles beste. Læraren kan bøya seg, i fall elevane t.d. meiner at dei lærer betre ved å jobba to og to enn å ~~to~~ ved å jobba i grupper. Dette kan ein

kalla inkorporasjon.

Denne kolonnen er
forbeholdt sensorene

Skriv her. Bruk ikke blyant. Ved feilskrift - bruk overstrykning.

I andre tilfelle vil forhandlingane mellom lærar og elev innebera at læraren må gjeva avkall på noko. Elevane og læraren kan koma fram til at dei skal arbeida faglege ~~30 minn~~ i ein halv time, og so kan elevane få gjer noko som ikkje treng vera knytt til den faglege undervisningi etterpå. Eit døme kan vera at elevane har ein halv ~~ti~~ time med musikkundervi^{sn}ing. Resten av timen får dei høyra på eigne musikkassettar som dei har med seg. I andre forhandlingar kan ~~lærare~~ læraren bruka makt for å få ~~elevane med seg~~ elevane med seg.

Denne kolonnen er forbeholdt sensorene	Skriv her. Bruk ikke blyant. Ved feilskrift - bruk overstrykning.
3,0	eigne røynslor
	I mange tilfelle kan ein merka at ein møter å elevane med forventningar om at dei har kunnskap om ting som ein sjølv har tenkt, men ikkje formidla til dei. EG MERKTE DETTE TYDELEG Eg merkte dette tydeleg i ein time. Eg hadde mykje stoff, og eg hadde tenkt nøyggjennom korleis eg skulle formidla einskildlekkane i dette stoffet, men utover i timen merka eg at elevane stussa over det eg dreiv på med å undervisa i. Ein av dei spurde kva er det som er emne for den dette denne timen.
	Eg er formidla ei rad opplysningar, men elevane visste ikkje kva som var innhaldet. Dei laut gissa seg fram til det som skulle vera det viktigste i timen, nemnleg emnet. Hadde det ikkje vore for denne eine eleven, ville heile klassen ha vorte undevist utan at dei forstod kva dei vart undervist i. For meg var innhaldet i det eg undr underviste i so opplagt at eg ikkje tenkte på at elevane hadde det heilt annleis. Elevane måtte få innsyn i at det innhaldet som eg la inn i det lærestoffet som eg presenterte for dei, for at dei skulle skulle læra mest mogleg av det eg la fram. Mi planlegging og tilrettelegging var ikkje god noko no nok i seg sjølv. Når Når emnet for timen var fastlagt, vart det mykje lettare for elevane å fylgja med.
	Normativt sett skulle eg ha vort i stand til å presentera emnet for for timen, men det gjorde eg ikkje. Elevane måtte gripa inn. I slike situasjonar situasjonar vort undervisning noko som lærar og elev gjer saman.

Denne kolonnen er
forbeholdt sensorene

Skriv her. Bruk ikke blyant. Ved feilskrift - bruk overstrykning.

I ein historietime ~~skulle~~ skulle eg presentera grunnar for at ein innførde sosiale trygder. Eg visste at ein av elevane hadde samfunnskunnskap som tilleggsfag/linefag, difor spurde eg han om han kunne gjera greie for dette. Eleven byrja då å snakka utfrå nokre premissar som eg ikkje forstod. Etter det eg kunne forstå snakka han om sosiale trygder slik som dei fungerer i dag, men eg var ikkje sikker på dette, og ~~prøve~~ prøvde å få klårlagd dette. Eg fekk ikkje klårlagd dette, men so spurde eg nokre andre elevar. Etter at eg hadde prøvde å forklåra dette med trygdene for dei andre, greip den fyrste eleven inn att. Han sa at han hadde mistydd, og ~~sa~~ snakka utfrå heilt andre føresetnader enn dei eg hadde lagt opp til. Då kunne eg konstatera at me hadde snakka forv forbi kvaran einannan.

Eg sette eleven ovanfor inn i ekspert-rolla. Denne rolla meistra eleven utfrå det han hadde lært i samfunnskunnskap, ~~me~~ men han meistra ikkje å få tak i det historiske perspektivet. Eg kunne ikkje vita om han hadde fenge med seg det historiske perspektivet i samfunnskunnskapstimen, og eg valde å prøva meg fram. Når eleven vart klår over at eg snakka utfrå andre føresetnader, kunne eg spel spela på skilnaden mellom korleis trygdesystemet fungerer i dag, og kvifor ein i det heile tek innførde trygder.

Når eg kunne bruka den eine eleven som ekspert, vart avstanden mellom oss mindre, og det vart lettare å få både denne eleven og dei andre elevane med. I slike situasjonar kan det vera tenleg å få til ein diskusjon, ~~men de~~ mellom ein eller fleire elevar, men det let seg ikkje gjera i dette høvet. I slike diskusjonar kan relasjonen mellom born og vaksen eller elev og lærar endra seg inntil læraren summerer opp til slutt. Elevane kan få lufta synspunkt, utan at dei er bundne til å få vita kva som er rett før dei har høyrte på andre synspunkt frå andre elevar. Når elevar og lærar lærarar reiser spørsmål ~~saman~~ saman og freistar å finna svar saman, er dei like noko på veg jambyrdige.

Denne kolonnen er
forbeholdt sensorene

Skriv her. Bruk ikke blyant. Ved feilskrift - bruk overstrykning.

I ein god del timar ~~se~~^{eg} møter ved det Fuglestad kallar motspel. I eit par høve hadde eg timar der store delar av ~~klassane~~ elevane i ~~to~~^{ei} kl ~~ein~~
~~ka~~ klassa~~r~~ var borte. Då fekk eg tydelege signal om at elevane ville gjera noko orginalt. Dei ville ha ein litt gøy time, når dei måtte vera på skulen, medan dei ~~andre~~^{eg} ~~levane~~ elevane var borte. ~~Den~~^{eg} ~~eine~~ Klassen ville ha ein kunnskapsleik. Eg gjekk med på dette, men då måtte eg få avgjera kva som ~~skulle~~ skulle vera kunnskaps- gåtone. Eg laga kunnskapsgåtor og ein av elevane styrde ~~kunnskapsleike~~ kunnskapsleiken for klassen. Halvparten av timen fekk dei ha kunnskapsleik. Den andre halvdelen vart nytta til fagleg ~~og~~ gjennomgang. Dette er eit døme på det Fuglestad kallar byte. Elevane ~~for~~ får gjera noko morosamt på same tid som det ~~har~~^{eg} eit fagleg ~~innslag~~^{innslag}. ~~innslag~~^{eg} ~~eg~~ ~~for~~ sett fokus på faget.

I eit anna høve hadde eg vanskar med å få ein klasse til å ~~av~~ avslutta eit innleveringsarbeid. Elevane hadde arbeidd med ~~eit~~ dette ~~og~~ arbeidet i fleire vekor. Då eg kom inn i klasseromet var eg fastrådd på at elevane skulle få ferdig dette arbeidet. Når timen er slutt skal det levera inn, sa eg. Elevane prøvde å snakka seg frå dette, men eg stod på mitt. Når timen var slutt tok^{eg} inn arbeidi deira. Eg vart godt nøgd med det dei hadde gjort. Eg diskuterte denne framgangsmåten med øvingslæraren min, og ho meinte at ein av og til lyt gjera slike val. Dette er eit døme på det Fuglestad kallar makt. Etter mitt syn har læraren høve til å utøva slik ~~mat~~^{eg} makt når viktige val skal gjerast. I mange høve vil ein kunna setja ein frist på førehand, men i dette høvet underviste eg ein klasse med elevar som har læreansvar, og det var vanskeleg å vita kor lang tid dei ville trenge før ein såg korleis dei fekk til å ~~arvbe~~ arbeida.

Denne kolonnen er
forbeholdt sensorene

Skriv her. Bruk ikke blyant. Ved feilskrift - bruk overstrykning.

~~j~~ ~~Anna~~ Å halda elevane orienterte om alt som dei ikkje har forkunnskapar om, er ikkje mogleg, men det ~~er~~ må vera mogleg å få dei med på viktige delar av det innhaldet som ein legg i undervisningi. Det fekk eg ~~røyna~~ når eg ikkje presenterte emnet, eg hadde sett for timen til den klassen eg omtala ovanfor. Å vera klår over at det fagstoffet ein legg fram for elevane skapar heilt andre assosiasjonar for dei enn for ~~eg~~ meg som lærar, er ein viktig lærdom.

Det er vanskeleg å overføra den kunnskapen Fuglestad legg fram i si forskning frå temadagar m.m. til den vanlege teoretiske undervisningi. Kanskje gjeng noko av lærdomen frå den situasjonen der ~~eg~~ ~~eg~~ sette den eine eleven inn i ei ~~eksp~~ ekspertrolla ut på at me må vera opne til å spela ballen over til ~~elevane~~ elevane. Me må gjeva elevane utfordringar der dei kan få prøva seg i andre rollor enn den vanlege underordna elevrolla.

Eg har trekt fram nokre få situasjonar der eg møtte det Fuglestad kallar ~~motse~~ motspel. I nokre tilfelle ser eg at ein kan løysa ein situasjon der elevane vil gjera noko anna enn det eg vil med å byta med dei, ~~lik~~ slik at dei får noko av det dei vil ha og eg noko av det eg vil ha. Men av og til må ein skjera ~~gje~~ gjennom & bruka makt.

09

Denne kolonnen er
forbeholdt sensorene

Skriv her. Bruk ikke blyant. Ved feilskrift - bruk overstrykning.

Den gamle undervisningsformi der læreren alltid var den som visste best, og varden som styrde undervisningi utan å sleppa elevane til med ~~kreative~~ innspel, er historisk.

~~Det er eg strutt på det~~

Men ennå er det nok eit sterkt fokus på ~~normative~~ det normative i form av læreplanar m.v.

Likevel er det samhandlingsi mellom elev og lærar ~~strukt~~ ~~strukt~~ som er avgjerande for hva som skjer i realiteten, og ikkje ~~to~~ planverket.

Eg har her freista å peika på viktige sider i den ovannevande samhandlingsi med utgangspunkt i O. L. Fuglestad's bok "Samspel og motspel".